Gemeente leudal

Raadsvoorstel
Openbare Raadsvergadering

Datum 18 maart 2025 **Agendapunt**

Onderwerp Oprichting Stichting Openbaar Onderwijs Leudal
Portefeuillehouder(s) J. den Teuling

1. Onderwerp

Oprichting Stichting Openbaar Onderwijs Leudal t.b.v. de instandhouding van OBS Buggenum.

2. Inleiding

Aanleiding
De gemeente Leudal is in 2023 gestart met de opdracht om een nieuwe school voor het basisonderwijs in Buggenum te realiseren, na de sluiting van de Antoniusschool. Het doel is de nieuwe school onder het bevoegd gezag van Stichting Akkoord!-PO te brengen. Doordat de gemeente de aanvraag voor een nieuwe school heeft gedaan bij het ministerie zal de gemeente in beginsel het bestuur dienen te vormen over de nieuwe school vanaf 1 augustus 2025. Aangezien de gemeente niet is ingericht om als schoolbestuur op te treden wordt voorgesteld een aparte stichting op te richten en daarbij bestuur en toezicht aan te wijzen.

Beoogd effect
Het oprichten van de Stichting Openbaar Onderwijs Leudal (SOOL) en het overdragen van het bevoegd gezag van OBS Buggenum om hiermee de voorziening voor basisonderwijs in Buggenum in stand te houden. Dit draagt bij aan het versterken van de sociale basis en ontwikkelingsmogelijkheden van jongeren.

Proces tot nu toe
De stichting Akkoord!-PO, gemeente Leudal en adviseurs van VOS/ABB (expertise op het gebied van instandhouding en bekostiging scholen) zijn vanaf september 2024 gezamenlijk bezig met het uitwerken van de manier waarom bevoegd gezag overgedragen kan worden. In januari bent u middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het proces. Alle voorbereidingen zoals het opstellen van de statuten en akte zijn inmiddels voltooid.

Scenario's
Vanuit de onderwijswetgeving is het niet mogelijk de aanvraag en instandhouding van de nog op te richten school alvast over te dragen. Ook is een overdracht van de nieuwe school op de eerste schooldag aan Akkoord!-PO niet mogelijk. Het nu voorliggende scenario past juridisch en is akkoord bevonden door het ministerie van OCW.

3. Voorstel aan de Raad

Conform onderwijswetgeving wordt het openbaar onderwijs – OBS Buggenum – verzelfstandigd in een aparte stichting ten behoeve van de instandhouding van de school. De stichting komt Stichting Openbaar Onderwijs Leudal (SOOL) te heten. De gemeenteraad wordt extern toezichthouder van deze stichting zoals de gemeenteraad dat nu als is van Akkoord!-PO ten aanzien van OBS de Verhalentuin in Kelpen-Oler. Binnen SOOL worden de leden van het bestuur en intern toezicht benoemd die binnen Akkoord!-PO deze functie hebben. Op deze manier vormen we het bestuur in dezelfde lijn als de andere scholen onder Akkoord!-PO. Zodra er conform regelgeving, na de start van de school, een medezeggenschapsraad is gevormd voor OBS Buggenum wordt het proces gestart om via een juridische fusie van beide stichtingen OBS Buggenum onder het bevoegd gezag te brengen van Akkoord!-PO.

(Zie bijlage 1 voor meer informatie over de toezichthoudende rol van de gemeenteraad)

Gemeente **leudal**

Beslispunten:
1. Het oprichten van de Stichting Openbaar Onderwijs Leudal en daartoe:
   - vaststellen van de statuten van Stichting Openbaar Onderwijs Leudal;
   - benoemen van het college van bestuur en de leden van de raad van toezicht van Stichting Openbaar Onderwijs Leudal zoals vermeld in de slotverklaring van de statuten van Stichting Openbaar Onderwijs Leudal.

2. Overdragen van het bevoegd gezag van OBS Buggenum aan de Stichting Openbaar Onderwijs Leudal per 1 augustus 2025 en akkoord gaan met de inhoud van de akte van overdracht.

3. Een budget van €15.000,- ter beschikking stellen voor de advies en notariskosten voor de uitvoering van dit raadsvoorstel ten laste van het begrotingssaldo 2025.

4. Argumenten

1.1 Door de oprichting van de stichting scheiden we de rollen van schoolbestuur en lokale overheid.
Door de oprichting van SOOL kunnen de rollen van schoolbestuur en de gemeente scheiden. De keuze voor een stichting als bestuursvorm biedt het schoolbestuur autonomie, flexibiliteit en verantwoordelijkheid, terwijl er nog steeds aan de onderwijsnormen voldaan moet worden en er verantwoording afgelegd wordt aan de overheid. De gemeenteraad heeft dan de rol van extern toezichthouder, zoals de raad deze ook heeft voor de basisschool in Kelpen-Oler.

1.2 De gemeente is niet ingericht om als schoolbestuur op te treden.
De gemeente is zelf niet ingericht om als schoolbestuur op te treden, er is geen mogelijkheid om de onderwijs-cao te volgen en het is niet wenselijk een dubbele pet op te hebben. In samenspraak met het ministerie is onderzocht op welke manier overdracht aan Akkoord!-PO wel mogelijk is, om op deze manier toe te werken naar de gewenste situatie waarbij de gemeente zelf geen schoolbestuur is.

1.3 De statuten zijn noodzakelijk voor het oprichten van de nieuwe Stichting Openbaar Onderwijs Leudal.
In de statuten staan onder andere de doelstellingen, organisatiestructuur, besluitvormingsprocessen en de verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern- en extern toezicht van de stichting. Daarnaast is de verdeling van bevoegdheden tussen het bestuur, de interne toezichthouder en de gemeenteraad vastgelegd. Elke wijziging van de statuten zal ter instemming voorgelegd moeten worden aan de gemeenteraad. Het besluit tot oprichting en overdracht houdt in dat daarmee alle school bestuurlijke bevoegdheden worden overgedragen aan de stichting (zie bijlage 2 voor de statuten).

1.4 De eerste benoeming van de leden van de raad van toezicht en het college van bestuur wordt gedaan door de gemeenteraad.
Op grond van de wet zijn er twee verplichte voordrachtrechten: één voor ouders (bij een raad van toezicht via de oudergeleden van de MR ex art. 48 lid 12 sub b WPO) en één voor de medezeggenschapsraad (MR). Echter kunnen deze bindende voordrachten niet plaatsvinden, omdat er nog geen MR is en er nog geen ouders (formeel) aan de school verbonden zijn. Dat is namelijk pas na de eerste schooldag. Daarom wordt de eerste benoeming uitsluitend gedaan door de gemeenteraad. Voor de leden van het college van bestuur en de raad van toezicht heeft geen werving plaatsgevonden en wordt omwille van continuïteit een directe voordracht gedaan uit de leden van het bestuur en raad van toezicht van Akkoord!-PO.

2.1 De akte van overdracht regelt de overdracht van bevoegd gezag van de gemeente aan de stichting.
In de akte van overdracht staan de afspraken vastgelegd over de overdracht van zaken van de gemeente aan de stichting. Er wordt geen personeel overgedragen aan de stichting. Ook worden er geen onroerende zaken overgedragen aan de stichting (zie bijlage 3 voor de akte van overdracht).

3.1 Voor de uitvoering van dit voorstel zijn (juridische) expertise en de inzet van een notaris nodig.
Voor de uitvoering van dit raadsvoorstel is expertise en inzet nodig die wij niet zelf kunnen leveren. In dit proces worden we (juridisch) geadviseerd door VOS/ABB, met expertise op het gebied van instandhouding en bekostiging van scholen. Daarnaast is inzet van een notaris nodig voor het formeel

vastleggen van de statuten en akte van overdracht. Kosten worden nu geraamd op €15.000,-. Exacte afrekening volgt op basis van gefactureerde inzet.

5. Risico's

Inmiddels is de bevestiging ontvangen dat alle RvT leden van Akkoord!-PO ingestemd hebben met de statuten en hun benoeming als RvT lid voor de nieuwe stichting SOOL, waarmee het risico van benoembaarheid geheel is uitgesloten.

6. Juridische context

Bevoegd gezag openbare school
Ingevolge artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) bepaalt de gemeenteraad wie het bevoegd gezag draagt van de openbare school. In de voorliggende akte (en alle stukken) staat dat de gemeente het bevoegd gezag uitoefent. Strikt genomen is de gemeente als rechtspersoon het bevoegd gezag van de school, waarbij het college van burgemeester en wethouders dit uitoefent voor zover de raad niet anders besluit. Waar nodig is de scheiding van bevoegdheden geëxpliciteerd in de stukken, zoals in punt 5 van de akte van overdracht. Daarin staat duidelijk dat de raad hiertoe heeft besloten, omdat dit een exclusieve bevoegdheid van de raad betreft vanuit de onderwijswet (art. 48 WPO).

Bevoegdheid gemeenteraad
In artikel 48 WPO is de bestuursoverdracht aan – en instandhouding van een openbare school door een stichting geregeld. De besluitvorming hierover aan de zijde van de gemeente ligt bij de gemeenteraad (art. 48 lid 1 WPO).

Op grond van de WPO is de gemeenteraad exclusief bevoegd tot oprichting van de Stichting Openbaar Onderwijs Leudal. Deze sectorwet onderwijs is de lex specialis die ziet op de specifieke situatie voor openbaar onderwijs en gaat dan ook boven de algemene Gemeentewet. Ter vergelijking is in de Gemeentewet geregeld dat het oprichten van een stichting een bevoegdheid van het college is en kan de raad wensen en bedenkingen inbrengen op het ontwerpbesluit tot oprichting (art. 160 lid 2 Gemeentewet).

Een raad van toezicht met een college van bestuur
Middels de voorliggende concept statuten wordt de stichting voor het openbaar onderwijs ingericht overeenkomstig een two tier-model, waarbij de stichting een (college van) bestuur (één orgaan) en een interne raad van toezicht (één orgaan) kent. De gemeenteraad heeft de rol van externe toezichthouder, zoals verder beschreven in bijlage 1. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de verplichte functiescheiding tussen bestuur en toezicht conform het bepaalde in artikelen 17a en 17b van de Wet op het primair onderwijs. Op basis hiervan dienen de functies van bestuur en toezicht gescheiden te zijn (organiek of functioneel).

Op grond van artikel 21 lid 1 van de statuten (overgangsbepaling) worden de leden van het college van het bestuur en de leden van de raad van toezicht voor de eerste keer benoemd "bij deze akte". In de statuten worden de leden benoemd conform concept raadsbesluit.
Na oprichting worden de leden van de raad van toezicht benoemd door de gemeenteraad met inachtneming van artikel 11 van de statuten. Ouders hebben een voordrachtsrecht voor de leden van de raad van toezicht (tenminste een derde, doch geen meerderheid van het aantal zetels in de raad van toezicht) via de oudergeleden van de MR ex art. 11 lid 2 sub b van de statuten. De leden van het college van het bestuur worden benoemd door de raad van toezicht ex art. 6 lid 2 van de statuten.

Termijnen
Het is van belang om besluitvorming voor april af te ronden om te kunnen voldoen aan de gestelde termijnen om stukken bij de inspectie en DUO aan te leveren zodat de Rijksfinanciering vanaf augustus 2025 geëffectueerd kan worden.

Gemeente **leudal**

7. Financiële toelichting

De stichting is een vermogensrechtelijk zelfstandige rechtspersoon. Zij ontvangt rechtstreeks van het Rijk de vergoeding voor de instandhouding en exploitatie van de school en is daardoor in financieel opzicht in beginsel zelfstandig.

Kosten voor (juridisch) advies en notariskosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van dit advies komen voor rekening van de gemeente. Deze kosten worden geraamd op €15.000,- en komen ten laste van het begrotingssaldo 2025.

8. Communicatie

Akkoord!-PO, de adviseurs van VOS/ABB en gemeente Leudal werken samen in dit traject om de overdracht van bevoegd gezag goed te regelen. Naast de standaard communicatie van besluiten van de gemeente zorgt Akkoord!-PO voor de communicatie richting de ouders van leerlingen.

9. Vervolg

De notaris maakt de stukken in orde en draagt zorg dat er wordt voldaan aan de formele oprichtingseisen.

Akkoord!-PO, de adviseurs van VOS/ABB en gemeente Leudal dragen samen zorg voor alle te nemen stappen in het proces tot overdracht van bevoegd gezag en verkrijgen van Rijksfinanciering. Zie hiervoor onderstaand schema:

1.	Raadsbesluiten: - instemmen met de statuten en oprichting van de Stichting Openbaar Onderwijs Leudal - overdracht van het bevoegd gezag; - benoemen van de voorgedragen leden van bestuur en van de raad van toezicht	18 maart 2025
2.	Passeren van de statuten en de overdrachtsakte bij de notaris op basis van college- en raadsbesluit.	Eind maart 25
3.	Aanmelden ABP	Eind maart 25
4.	Inzending stukken aan Inspectie van het Onderwijs (IvhO)	Voor 1 april 2025
5.	Inzending van noodzakelijk mutatieformulier + bijlagen aan DUO	15 april 25
6.	Van DUO ontvangen van bestuursnummer SOOL en brinnummer OBS Buggenum	April/mei 25
7.	Ontvangen van startbekostiging	Juni 2025
8.	Start school onder SOOL en daarmee start van de bekostiging	1 aug 25
9.	Evaluatie van het verzelfstandigingsproces	Sept/okt 25
10.	Start proces juridische fusie om bevoegd gezag onder Akkoord!-PO te brengen	Q3 2025

Gemeente leudal

10. Bijlagen

Bijlage(n)

- Bijlage 1: Toezicht Stichting Openbaar Onderwijs Leudal (informatief)
- Bijlage 2: Statuten SOOL
- Bijlage 3: Akte van overdracht

Heythuysen, 4 februari 2025

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts D.H. Schmalschläger